

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Hétfő

57. szám.

Pest, június 25-kén 1849.

E lap megjelenik minden nap estve, vasárnapot kivéve.

Előfizetés júliustól december végeig Budapesten házhoz 5 fr., vidékre postán borítékban 6 fr. p. p.

Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el.

Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban (Országút Kúrowaldérház) és minden postahivatalnál.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp.

Egyes szám ára 3 kr. pp.

Eperjes június 22.

A szandeczi kerületben tanyázó muszkák Árva- és Szepesmegyébe beittűtek.

Béla környékén táborba szállván, az éretlen vetéseket barmaik számára learatván és a vidék lakóitól minden marhát és takarmányt erővel elszedtek.

Innét Héthárs és Kis-Szeben felé Sárosmegyébe huzódnak.

Ellenállás nélkül nyomulnak elő, mert seregeink egy része Liptómegyében Görgei Armin, más része Kassa vidékén Visoczký és Deseöffy vezérlete alatt Sárosban táborzik.

E két megyébe tört orosz seregek száma 30 ezerre tétetik, herezeg Paskievich és Lüderer tábornok vezérlete alatt.

Jellachich a Tiszán átkeltnék mondatik, Temesvárt az ostrom alól föl akarja menteni.

Seregeink élén előbb Tóth ezredes állt, jelenleg Vetter.

Ha Jellachich — mint hisszük — visszanyomtatik, Temesvár soká nem tarthatja magát, mert 4-5 ezernyi várórezetének nagy része a kutakban megromlott víz miatt betegen fekszik.

— Az aradiak benn a várban 10 nap óta lóhussal élnek.

A várbeli küldöttek visszajövele feszült figyelemmel váratik.

Lapjaink sajtó alá adatása előtt azon hir terjed a városban, hogy az őrizet már föladata magát. Minek alaposságáról azonban jót nem állunk.

Honvédeink uton utfélen arról panaszkodnak, hogy a Pesten sült katonakenyér ehetetlenségig sötét.

Ettem magam is egy illy kenyérből, s e panasz alaposságáról meggyőződtem.

Különös! Nam ur, pesti sütőházi főpék, a szükséges sémennyiséget rendszeren kezéhez kapta, és a kenyér mégis sötét.

Szombaton estve egy kisebb hajón beteg honvédek szállítottak Esztergomból a fővárosba.

Honvédeink az egész uton nem kaptak enni semmit!

Illy s ezekhez hasonló köz indignatiót ébresztő vétkes mulasztások, bárkinék rosszlelkűségéből vagy gondatlanságából eredtek légyen is, minden esetre szigorú büntetés sulyát igényeljük.

Tiszteljük a honvédeket, s legyünk figyelemmel az érdem iránt.

A komáromi értesítőben olvassuk:

Hivatalos értesítés.

A közönség közt elszélesztett többoldalu éretlen hírek ellenében megnyugtató tudatik: hogy a tegnapi csata után táboraink Nagy-Megyeren, — Gután, — Tótmegyeren, — s Ürményen állanak; az ellenség előre nyomulását pedig szilárdan megakadályozandják.

Komáromban június 22-én délután. Komáromi kor. biztos a helyettes várparancsnok Újhazi László mk. Assermann sk. által. ezredes.

(Értem, uram, értem!)

Pest, június 25.

Mindig igyekeztünk figyelemmel kísérni Erdély ügyeit kicsinyben és nagyban, s a Királyhágon túl lakó, vagy az ottani körülmények s egyénekkal ismeretes jóakaróink szívességéből meglehetősen bőven valánk adatokkal ellátva a nemzetélet ottani vérlüktetéseiről.

Az olvasó velünk együtt figyelemmel kísérte Erdély elestének körülményeit, valamint az azt előhozott okokat, Erdély megszabadításának története előttünk állott azon pontig, midőn azt hívők, hogy teljes az.

A dicső vezér, miután minden hadsereget, mi Erdély földén harcolt, leverte, elfogott vagy szétűzött, miután Károly-Fehérváron kívül kezében tartá Erdélynek minden katonai tekintet alá jöhető pontját, miután a szászok hanyatló erővel és bátorsággal olly gyáván veté magát lábaihoz, a milly alávalóan addig harcolt vagyis inkább mérget kevert — ezek után mondjuk, a bánati körülmények szükségelvén oda hagyta diadalmai dicső földét, hogy mint új Hunyadi János ne csak Erdélynek, hanem Magyarországnak földén is arasson győzelmet a magyar ügynek, dicsőséget magának.

Bem távoztára lehet-e csodálni, ha a megmentett ország bátorsága csökkent némileg. A gyermek, ha újra elhagyja őt anyja, ki csak most

ragadá ki őt kisértetektől ijedelméből, ismét reszket. —

Erdély lakói még magok előtt látták a véres képeket.

Mert önnök szerkesztő, önnök nyájas olvasó, e képek setétségéről nem lehet a regények borzadalmas lapjairól, nem lehet egy hírlapi cikknek bármilly hü leírásából, sőt nem lehet a képzelődés országából is igaz fogalmat szerezni.

Illy képektől üldözött álmokkal, sőt illy képek folytatását is látva s hallva, ki bámulná, hogy Erdély lakóit remegés fogta el a szabadító távoztára.

Mert midőn Bem Magyarországra átlépett, Erdély még csak a harcoktól vala megmentve, nem a borzadályoktól.

Hiszen tudják már önök, hogy a Bihar és Arad felőli havasokban fel egész Kolosmegye végéig temérdek oláhság táborozott, kiket a vereség boszuja, a faj gyűlölet, és az általok kiontott vérnek új szomjat támasztó emléke még kegyetlenebbé tett. Emlékeznek önök (mert hisz illy emlékeket a tavasz egy könnyű szellője el nem fuvallhat) az abrudbányai eseményre. Midőn épen úgy égettett fel a virágzó város, gyilkoltattak le különbség nélkül a lakosok, kioztatának borzasztó kegyetlenséggel, úgy hogy kegyelem csak azokkal történt, kik egyszerre kinok nélkül öletének le...

Erdélyben nagyon tartotta még a tejét az oláh király Janku. Vérszomjas tábor mint egy felhő, melly vértenger párájából vonult volna össze, ott borongott setét szándékokkal.

Azonközben a völgyekben még semmi élet, még mindenütt pusztulás, a faluk és városok romban, s a munkás kezek hiányában még nem kezdtek emelkedni a hajlékok, hol e fészkeiből kiriasztott nép télre tanyát fog találni.

És mit gondol ön szerkesztő, azon kiolthatlan fajgyűlölet, melly az események után kellett, hogy minden magyarnak szívében támadjon, csak úgy esendesen szunyadt a szívekben. Nem, hanem ereje legelőször is benn hatott égető, megmérgező hatalommal. A sötét szenvedélyek legelőbb hordozójukat teszik szerencsétlenné.

Öntudatlanul, a nélkül, hogy magának számot adhatott volna róla, de mélyen érzé ezt Erdély népe.

Illy alakja volt Erdélyben a kül- és belvilágnak, midőn a dicső vezér oda hagyá a tartományt.

Csüggedés a mieinknek csüggedésszokott szívébe, új bátorság és remény szállott azok szívébe, kiknek ő ostroma volt s még leendett.

A havasi oláhok merészebbek, vadabbak lőnek. Fenyegették a még virágzó helységeket, azon keveseket, mellyeken kezöknek üszköt hátrahagyó

érintése még keresztül nem vonult. Le-lecsap-
tak egyes rendetlen, de romboló csapatokban.

Azonközben a Hatvani-csapat szerencsétlen
hadjárata csak növelte merészségüket.

A magyarságnak nagyrészt Kolosvárra ösz-
vevonult tömegét újra félelem szállotta meg.

Az oláhság azt mondta, addig míg Fehérvá-
rat elvenni nem tudjátok, csak úgy látjuk mi, hogy
erősebb és hatalmasabb a császár nálatoknál, mi
csak vele tartunk. Fehérvár alatt kellő erő és
ostromszerek hiányában vesztegel a kis magyar
tábor, nem tehetve egyebet, mint elzárva a vár-
hoz a közlekedést és az olykor le-lecsapó oláho-
kat tizedelgetve.

Mert ha Arad még maig is (bár most csak
végvonaglásában) tarthatja magát, milly és meny-
nyi ideig tartó ostrom kellene Fehérvárnak, ha-
csak az ostromló nem maga Bem, kinek nevére,
hogy csodaképen megnyiljanak a kapuk, csak úgy
megszokták ellenségei, mint mi magunk.

„Tizezernyi segédserget vagy egy kiadást a
Marseillaise-ből,“ írta egyik frank tábornok, mi-
dön hadjárata sikeréről csüggedezett.

„Tizezernyi segédserget, vagy Bemet ma-
gát,“ sohajtott Erdély, nem annyira veszély, mint
félelem és rettegés között.

Igy találta visszatértekor Erdélyt Bem.

Mára nem többet e vázlatos előadásnál. Azon-
ban lesz alkalmunk gyakran tekinteni túl a ki-
rályhágói erdőségeken.

Pest junius 24-én 1849.

Barátom Gedeon!

Megvallom, nem volt szándékom közölni ve-
led a titkot, mellyről utóbbi levelemben említést
tevék.

Csak az eredményekről akartalak hébe-hóba,
amugy a Közlöny módjára, csakhogy hiteleseb-
ben tudósítani.

De mindjárt első találkozásunkkor örök ba-
rátságot esküdtünk egymásnak; sőt egy pár halb-
seidli mellett per tu is lettünk; vétekném a ba-
rátságnak az ő szent érzelme ellen, ha tovább is
titkot csinálnék előtted azon titokból, mellynek
birtoka képessé tesz a legtitkosabb titkot is olly
tisztán kiolvasnom az ember veséjéből, milly tisztán
kiolvashatja akárki a forradalmi democratico-
republicanus ministerium programjából, hogy tö-
kéletesen hasonlít azon viritó színekkel mázolt
képekhez, mellyeket a falusi vásári comoediások
bodéjok ajtaja fölibe czégerül kítűzni szoktak.

Az ilyen képek rendesen bengaliai tüzet, igaz
elefántot, kétöles óriást, nyolez lábu kigyót, há-
rom fejű borjut, és az ég tudja mit mindent nem
igérnek.

Aztán a ki figyelmesen nézi a valót, kisüti,
hogy a bengaliai tüzet honi gyufával csinálják,
az elefánt már harmadszor van kitérve és bivaly-
bőrrel fódozva, a két öles óriásnak majd másfél
ölnyi falábai vannak, a nyolez lábu kigyó papi-
rosból és harsapikkelyekből van csinálva, a
háromfejű borjut pedig az igazgató adja, és an-
nak is csak egy igazi feje van, melly a mellett
már nem is borjufő.

A társaság egyébiránt ezzel nem szokott so-

kat gondolni; mert a rövidlátó nagy többség fizet,
tapsol, és meg van elégedve.

Ha egy két ember lármát üt, hogy esalás van
a játékban, a szájasnak és erősnek visszaadják
pénzét, sőt még egyebet is adnak, a gyengébbet
pedig eldöngetik és kilökök.

Megtörténik ugyan néha, hogy két vége levén
a botnak, a játék megfordul; és ez nem is nagyon
ritka eset, kivált ezen zavaros időkben, midőn
igen rövid idő alatt ollyan dolgok történhetnek,
hogy a legügyesebben kiszámított taktika sem tud-
ta volna előre mondani.

De illy esetben sem nyer mindig a közönség:
eljátszák a régi comoediát más név alatt.

Les mismos perros con otros collares, mint
don Gigadas magyar compatriotája mondaná.

Azért mindaddig esalni fogják a közönséget,
míg a coulissák titkai az egész világ előtt felfe-
deve nem lesznek.

Mindaddig a legszemtelenebb ámitásoknak
lesz a nép kitéve, míg valóság helyeit árnyékkal
is beéri.

Mindaddig nem lesz democratia, míg végkép
eg nem szüntetik az aristocratia.

Mindaddig nem lesz szabadság, míg a hatal-
mat kizárólag bitorolja az „uraság.“

Mindaddig nem lesz egyenlőség, míg végkép el
nem törölnék a szabadalmak, kasztok, a ne-
messég.

És mindaddig nem lesz testvériség, míg min-
den consequentiáival életbe nem léptetted a nép-
fenség.

Hogy ezeket elérhessük, óvatosoknak kell len-
nünk.

Senki s z a v á n a k nem hinni.

Ez legyen egyik elvünk.

Ennyi esalódás után győződünk meg végre,
hogy valaminthely isten van az égben, (ezt én
mint ördög legjobban tudhatom) úgy csak egy
ember van a honban, kinek feltétel nél-
kül hihetünk.

A többiekétl tetteket várunk.

Phrasisokkal nem hagyjuk magunkat elbolon-
ditani, bár milly szépen declamálják az illetők.

Istápoljuk csekély tehetségünk szerint a jó-
ban, támogatjuk, hol a democratia érdekében mű-
ködnek.

Megtámadjuk, valahányszor eltérnek az igaz
útról és igyekszünk, hogy ne pusztá szó marad-
jon, mit olly ékesen kimondottak. A forradalmi-
democratico-republicanus ministerium.

De mit fecsegök én?

Ezer credo és egy ave!

Egy titkot akarok veled közölni és a helyett
beírom a drága papirost ollyan dologgal, mi már
a fél ország előtt nem titok.

Már engedj meg barátom; a hiba megtörtént,
hanem esküszöm a Styxre, legközelebb kielégi-
tem kíváncsiságodat. A s m o d a e u s.

Pest junius 23-kán.

Francziországban elpattanóban vannak újra
a hurok. Páris vajudik, megváltik mit fog létre-
hozni.

Legujabban Napoleon Lajosnak a házhoz
intézett levele okozott nagy ingerültséget.

Az olvasó bámulással fogja hallani, hogy egy
nemzetnek, melly egy évvel ezelőtt igazságos
haragjában felkelt királya ellen s elüzvén azt, a
trón bársonyát letépte s elégette, republicai el-
nöke e nemzethez intézett levelében azt meri
mondani: hogy Sicilia föllázadott királya
ellen.

Lázadás? Iszonyu merénylet! egy felséges
király ellen föllázadni!

Azonban ez kicsinység s csak mint egy szó
enyészik el a gondolatok és tervek mocsarában.

Napoleon Lajos szépen előadja a francia
kormány beavatkozási eljárását az olasz ügybe.

Azon eljárást, mellynek láttára elpirult min-
den francia, ki nemzetének és minden ember, ki
a szabadságnak ügyét szívében viseli.

Avagy lehet-e elhazudni a tényeket?

S ha nem, lehet-e menteni, hogy egy repub-
lica kormánya fegyveres sereget küld egy nép
ellen, melly meggyűlölvén a királyságot úgy mint
ők, megunva a kiskoruság és elnyomatás keser-
veit s gyalázatát úgy mint ők, el akarja üzni zsar-
nokait úgy mint ők?

Avagy oda aljasulhatott-e a francia nemzet,
hogy szégyen nélkül nézze illy meggyalázó sati-
ráját saját, még el sem felejtett tetteinek? Lehe-
tett-e a Pyraenektől a Bretagne-ig egy kebel,
melly el ne szorult, egy homlok melly el ne seté-
tült, egy arez, melly elrejtezni ne vágyott volna a
gondolatnál, hogy ők a szabadság egykori elő-
harcosai, a forradalmak kezdeményezői, véres
harcot vívjának azok ellen, kik utánok indulá-
nak polgári szabadság és társadalmi jóllét kere-
sésére és kiküzdésére?

Azonban megtörtént. És a szabadság istene
fegyvert adott a megtámadott nép kezébe, erő-
sekké tette izmait, győzhetlenné lelkeit, s ők
megverték a francia seregeket.

Két láng égési a francia lelkét: a szabadság
és a dicsőség sugára.

Szabadságért küzdött volt először a nagy
Napoleon, s midőn az ellen fordult, a dicsőség
kellett arra, hogy katonái kövessék.

De hogyan lehessen képes a francia har-
czolni a szabadság ellen dicsőség nélkül, gyalá-
zattal, megveretve?

És midőn szégyenében s annak izzó parázsa-
tól égetve, azt kérde kormányától a nemzet: miért
küldöttél minket a szabadság ellen, a gyalázat
előbe? — ez végezőlokról beszél neki, mintha
midőn a szabadság harcossai ellen fogott fegyvert
végeredményül a szabadságot akarta emelni.

Hátha az osztrák császárnak is, midőn elle-
nünk hadat visel, végezzélja történetből csak
ugyan a szabadság?

Szép tréfa a szabadság neve alatt, annak har-
czosait lövetni-akarni.

És még szebb tréfa a czélra egy nemzet ka-
tonaságát használni fel, melly első volt a zsar-
nokság száműzésében, és éppen most, midőn nem
csak a harcvágyat, de a szabadság és dicsőszom-
ját is kielégíteni annyi mező áll nyitva a Tiszától
a Rajnáig, sőt ép azon földön is, hová a zsar-
nokság oltalmára szentségtelen s istentől megáldatlan
fegyvert vivének.

És végre legszebb tréfa a gyalázatban azzal
vigasztalni a nemzetet, hogy a megveretés sze-

rencsétlenségét a szabadság szentügyéért szenvedték, hogy végezzék a szabadság volt.

Azonban a legszebbnél is szebb tréfa lenne, ha a francia nemzet ezt elhinné.

Elhinné, és büntetlenül hagyná!

Azonban ez nem fog történni.

A Journalistica egyhangulag pálezát tört már Lois Napoleon felett, s ha a Journalistica ezt tető rá, Paris mondá ki a bűnöst, s ha Paris zajong, akkor megmozdult egész Franciaország.

Napoleon Lajos, mint tudjuk, soha se volt a szabadság embere s francia nép, midőn őt ülteté elnöki székébe, a szabadságot, keble egyik istenét megtagadta, vagy elfeledte a másikét: a dicsőségért, melly fényes sugarakban ragyogott le Napoleon nevének emlékéiről, mellynek említésénél mindig megdobbant a francia szive, gondolván a császárra.

A varázs eloszolt. Napoleon Lajos csak addig tarthatott igényt nagy rokona tettei dicsőségéből rá eső fényugárra, míg neki magának nem voltak tettei.

Most már bir azokkal, nem viselheti tovább a más köntösét, saját magát kell viselnie.

Szegény ember. Hamar lejárt neki.

Mi nem követeljük az olvasótól, kinek ezen gond járhat a fejében, hogy visszaemlékezék, mit irt a mi csekélységünk tavalyi decemberben, midőn a francia elnök választás kérdéseinek előlése foglalatoskodtatott minden elmét.

Akkor számot vetve az ellenekkel, mik Európa nyugoti forrongó kátlánában munkálkodának, át kelle látnunk, hogy a forradalom embereinek jeleltje Ledru-Rollin elnökségre nem számíthat.

Kérdés tehát csak Cavaignac és Napoleon közt lehetett. Rosz és meglehetősen között.

Mi csekély szavazatunkat a rosz mellé esattoltuk, ohajtván, hogy bukják meg ez alkalommal Cavaignac, ki a szabadságnak minden esetre embere, birt is jó tulajdonokkal, de mellyek éppen csak arra szolgáltak volna, hogy őt a megbukástól megmentésék, s így a francia nemzetnek is dicsőségtől az egyenes út elzárassék, s szája ize azoktól elrontassék.

Hittük a szabadság istenébe, és a népfölség s nemzetakarát hatalmába vetett bizalommal hittük, hogy a feszített hur elpattanand akkor, mikor éppen elérkezendik a kellő pillanat.

Most még jobban hisszük ezt.

A francia nép, melly egy perezig szédülten elfeledkezett magáról, dicsőségéről, szabadságáról, most ujra tudni fogja, mivel tartozik becsületének.

Nem fogja engedni többé ámtatni magát hazug mesékkel, ez örökösön használt fegyvereivel a zsarnokságnak, mellyek egészen ellenkezőek a szinpadai törökkel, mert még ezek fényesen villognak, de ártalmatlanok, addig a zsarnokság alattomos fegyverei ott adnak halálos szurást, hol nem is várná az ember.

Erdélyi dolgokról.

(folytatás.)

Egy más figyelmet igénylő tárgy Erdélyben, a tisztviselőségek kérdése, melly szinte nem kis zavart okoz a nép között.

Intézkedés tétetett volt, hogy a kormányhatósági tisztviselőségek a magyarhoni formák szerint rendszeresíttessenek. Ezen intézkedést igen helyesnek találom, ha jól tudták volna a törvényhatóságok s azoknak illető főnökei alkalmazni a kivített, de éppen a czélszerű alkalmazás hiányzik: s az mitől a csendes összeidomulás idves eredményét reméltük, eredményezett a rosz alkalmazás miatt zavart ugy az administratióban, mint az egyéni ügyekbeni politicai kérdésben.

A rendeletileg rendszeresített tisztviselőségek hatáskörét, a magyarhontól egészen különböző rendszerhez szokott erdélyi nép nem érti, sőt hatáskörüket nem értik a tisztviselők.

Némelyek az új rendszer létesítésével a constitutiók lényegét változtatják, s a magyarhoniak hivatalos értelmét abban helyeztetik, hogy annak szolgálta és zsarolóbb rendszerét alkalmazzák — pedig ama formákkal az institutiók lényegét feladni nem szabad. — E kor, melly forradalom s szabadság harcok kora, még az eddigieknél szabadabb szellemű kezelést igényel, s ha tudtam volna, hogy avatatlan kezek mián, a magyarhoni rendszer, az erdélyi szabadabb s a magyarhoni-nál főkiat a székel földön democratissabb institutiók rovására hozatott be, soha e változtatásnak nem örvendtettem volna.

Én ugy hittem, s az is lehetett a kormányzat czélja az egyformásításban, hogy csak a közadminisztratio legyen egyalaku, de az nem lehetett, hogy a helyhatósági intézmények élete vagy halála, illy egyoldalulag országos vagy bár kormányi szabályozás nélkül egyes, és új körükben avatatlan tisztviselők szeszélyére bízott volna.

A tisztviselőségek egyformásításában, csak a közigazgatás organumainak, nélkülözhetetlen egyformásítását hiszem főczélnek, melly főkiat felelős igazgatás alatt mulhatlan szükséges, hol minden közrendeletet az illető osztálynak, megértenie kell, s hol a kormányt megölné teherrel az, ha mindig a különböző helyhatóságok különböző hivatalnokainak, különböző köréhez kellene alkalmazni rendelkezéseit — soha ugyis hivatalos lapban egyes rendelet nem közöltethetnék, melly iránt egész országban az illető hivatalnokok felelősek lehetnének, — mert például a mi a magyarhoni alispányság körébe áttétetik a ministerium által, az az erdélyi régibb rendszer szerinti alispányság körébe alkalmazhatatlan, Erdélyben a főispánok és főbírók kezelvén a közigazgatás azon ágait, nagyobbára, mellyeket itt az alispánok kezelnek, Erdélyben az alispányság, másod, Magyarhonban első rendű megyei hivatal.

A székel és szász föld pedig egészen máskép van, még az erdélyi megyéknél is alkalmazhatatlanabban rendezve. Épen ezért én a magyarhoni rendszer alkalmazását csak a közigazgatás érdekében hittem, mint mulhatlanul szükségést elintéztetnek.

És nem tarthatom a magyarhoni forma rendszeresítése czéljával azt, hogy például az egy szabad néphez legméltóbb kebelbeli intézvényekkel ellátott székelység, oly bánásmód alá essék csupán a forma kedvéért, mely a magyarhoni eddig jogtalan s szabad intézvényekkel nem díceskedhetett puszták fiain gyakoroltatott. Egy szóval a forma a magános jogokat nem semmisítheti meg;

valamint a nép feletti eddigi kebelbeli kezelést a, nemre nézve terhelőbbé nem teheti. Ez pedig kivihető csak az illetők tudjanak jól különböztetni, s értsék meg azt hogy a magyarhoni rendhez alkalmazásának czélja csak a közadminisztratio egyformásítása, nem pedig a már hasznait is megszokott egyszeri jogok fölforgatása.

És ez könnyen is megérthető: például ha azt mondaná a kormány: az Erdélyi eddigi Derek, Al, és Fai székek helyett fog minden törvényhatóságban egy hattagu bíróság állittatni, melly az eddigi polgári ügyeket látandja el, kétségbe hozná-e ezen forum a székel örökösödés kérdését, a székel notátzatás természetét stb. mellyek a magyarhoni illyszellemű kérdések, s egészen különbözők, kérdésen kívül nem; s könnyen megértenők, hogy itt ugyan a forma változott, de a lényeg nem.

Igy kell értelmezni a tisztviselőségek rendszeresítését is, a forma változott; de a helyhatóságok figyeljenek arra, hogy a lényegen botrányosan ne változtassanak. Kellene pedig a kormánynak is egy általános rendelkezést küldeni ki illy szeltemben.

Nem is fessegetném e tárgyat, ha a magyarhoni politicai kezelésnek jövőjét látnám; de annak, melly a nép szolgálai viszonyain alapult, egészen változnia kell épen azért hol ennél jobb intézkedések vannak, azt ne duljuk föl — ne zavarjuk föl a népet olly rendszerért, mellynek ugy sincs jövője — alkalmazzuk az új tisztviselői rendszert a külső formák egyformásítása czéljára; de hagyjuk eddigi rendszerében az egyének jogait, a mennyiben azok országosan kimondott újabb elvekkkel nem ellenkeznek.

A megyei rendszernek, s vele a népfelleti politicai kezelésnek ugyis újból kell már rendeztetni a nemzetgyűlés által, s akkor lesz aztán ideje, az egész hazában, nem csak külső formában, de lényegében is teljesen összhangzóvá tenni az administratiót.

Nem értem azt, hogy a szász törvényhatóságokban miért nem történt az új rendszeresítés s miért a régi mintára választvák legujabban is tisztségei. Avagy ezen népfajjal ezutánra is őriztetjük institutióban s szeltemben a magyartól isolált állapotát. Nem kell ezen fufangos nép ellenében ám táblabíraskodni. Ők nem a magyarhoni németek, nem ez a becsületes nép, melly kezdettől végig a magyar nemzet szabadságharczában s kétségbeeséseiben osztozott, mégis a dicsőségből nemzetiségi osztalékot nem kíván, nem ez a becsületes nép, melly előtt szentebb a szabadság mint nemzetiségi feltékénység, melly keblen nemzeti rózsát visel s minden szögletben a magyart dícséri azt élteti, pedig ő is dicsőségének osztályosa mind végig, melly nevét naponta nagyobb számmal magyarosítja el s jogban léleken magyar akar lenni.

Nem eféle faj ám a szász, ő, midőn leggyalázatosabb revolutiója megtörtetett, most sima hangon beszél; de e sima hang kigyósziszogés, melly benső gyűlöletét rejti. Nem akar ma is azon népfaj simulni a nemzethez, barátságot érzeni az nem tud, csak intriguét, dolyfet vagy szolgálai hunyáskodást. Boszantó valóban csak az is, hogy ezen népfaj magának mindig nemzetiségi előnyöket akar őrzenni, mintha istenétette teremtetto

volna ez országot s ők a fegyverrel meghódítottak, a kormánybiztoshoz, sőt mi több a miniszteriumhoz „német“ feliratokat küldenek; akkor, midőn nincs szász tisztviselőség, mellynek nagyobb része ne értsen magyarul, mert törvénytalanul pályáját minden száznak egy magyar városban kellett végezni, ügyvédi vagy tiszteletbeli megvizsgálását a táblán magyarul tenni le. A ki pedig nem irnokoskodott s át nem ment a törvényes vizsgálaton, nem is lehetett tisztviselő, tiszta így, hogy minden tisztviselőnek tudnia kell magyarul és mégis a szászok meghódították ellenében saját nemzetiségük mellett most is illy aprólékosan is felekezteskednek, s akarják olly előnyök alapját vetni meg, mellyekkel eddig nem bírtak és épen ők, kiknek ahhoz legkevesebb igényök van, kik pártütők voltak, míg más keblünkbeli idegen népességek vért izzadtak velünk honunk harezain.

Ne a kell tulzott kegyelet e nép iránt, melly évszázadok óta mindenben ellensége volt a magyarnak, tessék neki alkalmaznia magát a győzedelmes haza institúcióhoz, mellyet ő is őrizett, megtámadott és ha nem tartja elég dicsőségnek a magyar nemzet szabadságának osztályosságát, ha lelke inkább vágy az orosz despotismus alá, ám keressen magának Siberia pusztaságain szebb hazát, de még itt élni akar, alkalmazza magát az országos érdekekhez, sőt mondanivalóni volna még a nemzetőrsegről, melly Erdélyben szörnyű összezavart állapotban van, a békebírók működéséről, mellyek az urbéri kérdések kényes idégzeteit rázkodtatják némelly helyütt. A partialis intézkedésekről, millyen volt eddig a nevétségesen kezelt székel kitelepités, mellynek kezelése magát az eszmét megutáltatta már is a néppel, kikkel olly furcsa aprileket jártattak, hogy ha leírnam, nevetne rajta egész Magyarország, hanem ezekkel most az olvasók türelmét nem fárasztom, csak azt ohajtanám, hogy Erdélyben a katonai hatalom a polgárral ne mystificálja magát, legyen a katonaság nagy a harezok vezérletében s bizzá a polgári intézkedéseket a szákok avatottabb embereire, mert a szabadság küzdelem koszoruja, nem a hatalom feltélen gyakorolhatása, hanem a hon szabadsága.

Nyilatkozat.

Pest június 9.

Tetszett B. J. és R. J. kereskedő uraknak engem e lapok 41-dik számában zsarnoknak nevezni. Czáfolatul szolgáljon a tény a maga meztelenségében. Nevezet két ur Nagyváradra akarván utazni egy vidéki fuvarossal az iránt alkuba cseszkednek; a fuvaros 150 frtot kér, az urak neki 125 frtot ígérnek, s így az alku meg nem köthetvén, a két ur eltávozik, hogy majd német fuvarost fogadandnak, pár óra mulva, a két ur visszajön, és más fuvarost valószínűleg nem kapván, a fuvaros által első ízben kívánt 150 frtot is meg akarják adni, de már ekkor a fuvaros magát másra határozván, e nagyváradra utra vállalkozni nem akart; mire a szegény vidéki fuvarost a kereskedő urak egy városi poroszló által befogatják, és a város házához kísértetik. Én a dolgot kötelességem szerint megvizsgáltam, és látván, hogy az egység meg nem történt, mert sem foglaló nem adatott a fuvarosnak, sem szóval köztök egység nem történt, a fuvarost az útra nem kényszerithettem, s ezt a felek előtt is határozatilag kimondtam; mi azonban B. J. és R. J. kereskedő uraknak annyira nem tetszett, hogy már akkori hivatalomba tanusított viseletök komoly megróvást érdemelt volna; később a felek eltávozása után nekem jelentés tétetik, hogy

a két kereskedő ur a vidéki fuvaroson erőszakoskodik, és azt ki nem akarják bocsátani, én ki-menve a városház kapuja alá, már a nép a kereskedő urak által elkövetett erőszakoskodás miatt csoportosulni kezdett, mire én leginkább azon okból, hogy a népet eloszlassam a nevezett urakat az erőszakos önbíráskodásért az őrszobába utasítottam, de pár percz mulva, mihelyt a nép eloszlott őket hivatalomba hivatván, haza bocsátottam. Tekintélyektől nem félek, de hivatalos állásom tekintélyét is köteles vagyok fentartani. Az olvasó közönség ítéletére bízom azért annak megítélését én vagyok-e a zsarnok, mint B. J. és R. J. urak állítják, vagy ők, kik a szegény vidéki fuvarost a hatóság tudta és rendelete nélkül csupán önkényök szerint először befogatják, és másodsor is rajta jogtalanul erőszakoskodnak.

Pekáry Imre,
városalkapitány.

HIRDETESEK.

Hirdetmény.

A hatóság a napi szükségeket figyelemmel kíséri. Nehogy tehát a bérkocsisoknak és fuvarosoknak eddigi a mostani körülményekhez képest aránytalan díjai zsarolásokra ürügyül szolgálhassanak, a hatóság f. évi június 15-én 5209. sz. a. kelt határozata nyomán a jelen viszonyokon alapuló díjszabályt következőleg megállapítani elhatározta:

a. Bérkocsis-díj.

	p. frt.	kr.
1. Egy egész napra ünnep és hétköznap egyaránt reggeli 7 órától este 9 óráig	6	—
2. Fél napra reggeli 7 órától 12-ig	2	30
3. „ „ 1 órától este 9 óráig	3	30
4. Egy órára	1	—
5. Egy órától óránként	—	50
6. Fél órára	—	36
7. Fél óránál rövidebb időre	—	30
8. Az éjjeli díj 50 ^o nagyobb		

b. Fuvar-díj.

1. Két lóval egy napra	4	—
2. „ „ fél „	2	—
3. Egy lóval egy napra	3	—
4. „ „ fél „	1	30
5. Két órára két lóval	1	—
6. „ „ egy „	—	48
7. Kevesebb időre két lóval	—	40
8. „ „ egy „	—	30

A nap reggeli 6 órától 12 óráig, délután 4 órától 7-ig a fuvarosokra — 9-ig a bérkocsisokra nézve számítottatik, ezen fölül az óraszámra szabott díj jár.

E díjak iránt határozottatik:

1-szor. A megállapított díjak Budapest és Ó-Buda területére értendők.

2-szor. A Budapesti sorompókon túli hajtásokba azon idő is számítottatik, melly visszajövetelre szükséges.

3-szor. A bérkocsis elindulásakor és megállásakor kívánatra tartozik óráját előmutatni.

4-szer. A bérlő megindulásakor kijelenti, hogy nap, fél nap, vagy óra szerint fizetend.

5-szor. Üggetés a rendes hajtás.

6-szor. Az állomásán levő bérkocsis kívánatra indulni tartozik, s azon mentesség, mintha már megrendelve lenne, érvénytelen, minthogy megrendelést elfogadó bérkocsis a térre ki nem állhat, hanem a megrendelés elfogadásával onnan tüstént távozni köteles.

7-szer. E szabályok kinyomott példányaival minden bérkocsis ellátva legyen.

8-szor. E szabály bármelly pontjának átszegője, először a kocsi tulajdonoson a fegyház ré-

szére megveendő 10 pfrtal büntetettik, ismétlés esetében pedig ezenfölül más fegybüntetéssel is illettetik.

Ezen díjszabályzat által a hatóság a jelen szükségek igényeinek eleget tön. Megvárom tehát, mikép az illetők óvakodni fognak a díjszabályzatot túli legesekélyebb zsarolástól is; mert ez mint rozszlelkű s erőszakos csalás, szigoruan fog büntetettetni; és pedig első ízben a zsarolt öszveg visszaadásán fölül 10 p. ftnyi bírsággal, ismétlés esetében pedig a kihágás fokozatához mérendő bebörtönözöttetéssel.

Meghagyatik egyszersmind minden kávéosoknak, koresmárosoknak és vendéglősöknek, hogy ezen díjszabályzatot 10 pft. bírság terhe alatt vendégtermekben függeszszék föl.

Hogy pedig mindezen intézkedéseknek kellő siker szerzetessék, felhivatik mindenki: hogy történendő visszaéléseket azoknak szigoru megfenyítésök végett a városi kapitányi hivatalnak rögtön jelentse be.

Kelt Pesten, 1849-ki június 19-én.

Lombay Imre
városi h. főkapitány.

Hirdetmény.

Tapasztaltatván, hogy a kebelbeli bérkocsisok sebes vágatásaikkal a közönség személyes bántóságát gyakran veszélyeztetik; ennek folytán ezennel közhírré ítétek: hogy nem csak a szerencsétlenséget okozó bérkocsisok, hanem azok is, kik az utczákon, főkép ezek szögleteinél sebes vágatva hajtandnak, kemény fenyték alá vonatandnak.

Pesten 1849-ki június 20-án.

Lombay Imre,
városfőkapitány.

Balassovits K.

zongoráit mind vevésre, mind hónapos bérlésre ajánlja. Tára van a váczi uton Dischér-féle házban 1388. sz. a. 3-ik emeletben.

Egy nevelő,

ki egyszersmind a zongorában vagy franczia nyelvben, ha lehet mind a két szakban alapos oktatást adni képes, kerestetik. Bővebb tudomást szererezhetni Erdősi ügyvéd urnál, Pesten, halpiaczon 112-dik sz. a. 2-dik emeletben.

23. 3-2
Főúton (Hochstrasse) 30 szám alatti házban, közel a sétatérhez 4 földszinti és 10 első emeleti szobákból álló ékes lakok, Jakabra részletekbe is kiadandók.

Nemzeti

színház.

Pest, hétfőn, június 25-ken, 1849.

BÁRÓ ÉS BANKÁR.

Eredeti szomorujáték 3 felv. Irta Hugó Károly.

Rendező: Lendvai.

Személyek:

Grauville, bankár — Szentpéteri.

Adél, neje — Jókainé.

Mirmont Arthur, báró — Lendvai.

Szolgák. Történethely: Marseille.

Kezdeté 7 órakor, vége 9 után.